

Примљено: 10. 12. 2025.			
Орг. јед.	Број	Иницијал	Вредност

Рецензија приређене грађе - рукописа *К Сунцу за Сунце*
 Јелене. Ј. Димитријевић
 (Приредили Биљана Дојчиновић, Владимир Ђурић)

Рукопис збирке песама Јелене. Ј. Димитријевић (1862-1945) *К Сунцу за Сунце* коју су приредили Биљана Дојчиновић и Владимир Ђурић представља завршну збирку коју су ови приређивачи транскрибовали из рукописа ауторке који се чувају у Народној библиотеци Србије. Тиме је заокружен рад на очувању дела Јелене Ј. Димитријевић који је започет у оквиру пројекта *Књиженство*. Ово је трећа збирка поезије и четврта књига коју су чланови *Књиженства* припремамо из рукописа Јелене. Димитријевић. Претходних година објављена је збирка поезије *У сутон* (2020), коју је ауторка писала на француском језику, књига *Седам мора и три океана*, као и збирка поезије *На океану и преко океана* (2024).

Рукописна верзија збирке поезије *К Сунцу за Сунце* Јелене Ј. Димитријевић обухвата 24 песме записане у две свеске. Обе свеске чувају се у Народној библиотеци Србије под сигнатуром 543-I, односно 543-II. Прва песма збирке записана је јула 1926. у Гранади, а последња датирана (претпоследња песма у збирци) записана је у Београду априла 1929. године. Две песме су објављене у периодици – „На Гангу кад сунце изгрева” и „Две сфинге”, обе у часопису *Мисао* 1929, односно 1937. године, тако да се више од двадесет песама из овог циклуса сада први пут објављује. Приликом приређивања аутори су се придржавали основних стандарда рада на рукописној грађи у погледу правописних и интерпункцијских решења.

Приређени текст се састоји из Предговора приређивача и две песничке целине: I У *Паклу рај* (песме: Кроз Андалузију, Мадона или Магдалена, Пред остварењем сна, Две свинге Индија, На Гангу кад сунце изгрева, Подне у Пури, Гејша Нами-Сан, У празник ”Трешњин Цвет”, Spleen, Србија, Јокохама, На Тихом Океану, Хула-Хула, Својим Путем, Шешир од панаме, Њу-Јорк, После седам година, Посланица, Ђенови, На дан Победи); II (После остварења сна, Бамбусов лист, Чудно пиће – пут).

Научни апарат садржи и скениран рукопис, као и ауторске и уредничке напомене.

У новијој рецепцији Јелениних трију рукописних збирки уочени су трагови неоромантичарске и дучићевске симболистичке поетике. (Д. Андрејевић). Публиковањем и последњег рукописа *К Сунцу за Сунце*, у оквиру научног пројекта *Књиженство* читаоцима и научно-стручној јавности биће омогућено да се дело Јелене Димитријевић вреднује у новом контексту. Тиме би се, у правцу будућих научних истраживања опуса ове ауторке, отворила питања генезе мотива (хришћанске и патриотске теме, источњачки мотиви, дијалошко-драмске сцене, епске дигресије, атмосферичке слике егзотичних предела и путничка искуства). Књижевноисторијска вредност збирке *К Сунцу за Сунце* посебно се истиче када се песме у њој сагледавају спрам Јелениних доминантних поетичких преокупација; богатство импресије, чулне слике, аутореклексивност, спој универзалног и локалног, родољубља и отворености за друге културе, имаголошка проблематика, неки су од кључних тежишта Јеленине поезије и прозе, Социјални ангажман и интеркултурни дијалог као хуманистички и етички оквир књижевног дела Јелене Димитријевић потврђује се и овом збирком песама.

Као својеврсни поетски путопис, збирка *К Сунцу за Сунце*, баца ново светло на Јеленино путописно стваралаштво. Публикација омогућава ново превредновање ауторкиног опуса, отварајући дијалог са досадашњом историјом читања њеног дела, пре свега унутар историјскопоетичког и трансжанровског контекста.

Уз овај несумњиви значај објављивања широј јавности до сада непознате и недоступне грађе треба додати и пригодни оквир, будући да ће у 2025. години бити обележено и 80 година од смрти Јелене. Ј. Димитријевић.

Спасавајући од заборава уметнички и књижевноисторијски вредну литерарну баштину, приређивачки тим у оквиру научног пројекта Књиженство даје значајан допринос ревалоризацији српске књижевне традиције. Стога препоручујемо да се приређено дело објави без измена.

У Нишу, 14. 6. 2025.

проф. др Снежана Милосављевић Милић